

Olje- og energidepartementet

Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår ref.:
09/417-14
Løpenr.:
3918/11

Saksbehandler:
Liv Cecilie Evenstad
Tlf. dir.innvalg:
77 78 80 59

Arkiv:
S00&00 SAKSARKIV
Deres ref.:

Dato:
08.02.2011

HØRINGSUTTALELSE FORSLAG TIL UTREDNINGSOMRÅDER FOR HAVVIND

Herved oversendes høringsuttalelse for ”Høring – forslag til utredningsområder for havvind”. Saken ble behandlet i fylkesrådsmøte 8. februar 2011.

Høringsuttalelse:

Fylkesrådet i Troms har behandlet ”Høring forslag til utredningsområder for havvind” og har følgende tilrådinger:

- Fylkesrådet ber om avklaring på om eventuell konsekvensutredning av områdene skal gjøres etter plan- og bygningsloven eller etter bestemmelsene i havenergilovent.
- Det må gjøres et grundig arbeid med kartlegging av fiskeriinteressene. Spøringsdata for fiskeflåten gir ikke dekkende informasjon om fiskeriaktivitet i områdene da dette utstyret i all hovedsak er installert på de større fiskefartøyene som drifter lengre til havs. Herunder må eventuelle erstatningsrettigheter for fiskerivirksomheten innenfor grunnlinjen avklares. Fylkesrådet krever at det tas høyde for samme rettigheter for fiskerivirksomhet ved havenergivirksomhet innenfor grunnlinjen som utenfor grunnlinjen, der havenergilovent gjelder.
- Lovpålagte undersøkelser
I tråd med tidligere uttalelser fra Riksantikvaren vedrørende konsesjonsbehandlinger presiseres det at den lovpålagte undersøkelsesplikten, jf kulturminnelovens § 9, skal gjennomføres i utredningsperioden, før konsesjonsvedtak fattes. Dette gjelder også kulturminner på land innenfor influensområdene i hvert prosjekt. Vurderingene skal i tillegg forankres i Den Europeiske Landskapskonvensjonen og Naturmangfoldsloven.
- Områder for strategiske konsekvensutredninger
Fylkesrådet konstaterer at kunnskapsgrunnlaget som skal være fundamentet for beslutninger på dette området er svært mangelfullt. Med bakgrunn i det vil Fylkesrådet tilrå at det iverksettes strategiske konsekvensutredninger for begge de områdene i

Besøksadresse
Strandveien 13
Postadresse
Postboks 6600, 9296 Tromsø

Telefon
77 78 80 00
Epost mottak
troms@tromsfylke.no

Telefaks
77 78 80 01

Bankgiro
4700 04 00064
Internettadresse
www.tromsfylke.no

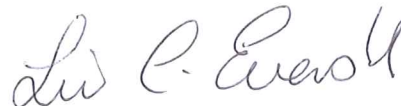
Org.nr.
NO 864 870 732

Troms som er nevnt. Klare og avgjørende forutsetninger for en slik tilrådning fra Fylkesrådets side er:

- at resultatene av konsekvensutredningene blir gjort offentlig kjent
- at eventuelle tilrådninger fra OED blir underlagt en ny og fullstendig høringsprosess før beslutninger fattes”.

Med vennlig hilsen

Stine Larsen Loso
Plansjef

Liv Cecilie Evenstad
Rådgiver

Vedlegg:

Saksfremlegg fra fylkesrådsmøtet i Troms 8. februar 2011.

ARBEIDSNOTAT

Unntatt innsyn
Offl §14

ARBEIDSMØTESAK NR.: 24/11

Løpenr.: 2688/11
Saknr.: 09/417-11
Ark.nr.: S00&00SAKSARKIV
Dato: 27.01.2011

Til: Fylkesrådet
Fra: Fylkesråd for kultur, miljø og helse

HØRING - FORSLAG TIL UTREDNINGSOMRÅDER FOR HAVVIND

Innledning

Troms fylkeskommune har fått på høring forslag til utredningsområder for havvind fra Olje- og energidepartementet (OED).

OED ønsker hovedsakelig innspill på utkast til planprogram for strategisk konsekvensutredning. I den forbindelse ber de om at høringsinstansene kommenterer informasjon om kunnskapsbehov samt innspill om hva det bør prioriteres å utrede i strategisk konsekvensutredning, og hva som bør utredes senere i prosjektspesifikke konsekvensutredninger.

OED ber også om innspill til prioritering av hvilke områder som skal være med i en første runde med strategiske konsekvensutredninger.

Etter at strategiske konsekvensutredninger er gjennomført kan departementet ta stilling til hvilke områder som bør foreslås åpnet for søknader om fornybar energi til havs. Forslagene vil så bli sendt på høring.

Etter at høringen er avsluttet vil OED fastsette endelig program for strategisk konsekvensutredning.

Høringsfristen var satt til 31. januar, men TFK har fått den utsatt til **10. februar 2011**.

Bakgrunn

Bakgrunnen for høringen er lov om fornybar energiproduksjon til havs som ble vedtatt av Stortinget våren 2010. Loven slår fast at retten til å utnytte fornybare energiresurser til havs tilhører staten. Loven inneholder også en bestemmelse om åpning av arealer med sikte på tildeling av konsesjon til fornybar energiproduksjon. Før åpning av arealer skal det gjennomføres strategiske konsekvensutredninger.

En direktoratgruppe har vurdert areal som kan være egnet for utbygging av vindkraft til havs og som derfor bør utredes videre.

Gruppen har vurdert teknisk – økonomiske forhold, miljø og andre arealbruksinteresser og har pekt ut 15 potensielle områder for videre utredning gjennom strategiske konsekvensutredninger. Etter gruppens mening finnes det ingen områder for havbasert

vindkraft som ikke i noen grad vil påvirke andre miljø- og arealbruksinteresser, men de utpekte områdene er vurdert til å være de minst konfliktfylte.

8 av de 15 vurderte områdene ligger i Nord-Norge, med 4 i Nordland, 3 i Troms og 1 i Finnmark.

I arbeidet med høringsuttalelsen har Troms fylkeskommune fått innspill fra Troms Kraft og Fiskarlaget Nord. Kultur og plan- og næringsetaten har vært involvert i arbeidet i Troms fylkeskommune.

Behov for energien og nettkapasitet

Behovet for energien fra havvinden i Troms kan begrunnes med forventet forbruksvekst, spesielt i Finnmark pga planer for både gruve- og petroleumsvirksomhet.

Dagens effektsituasjon nord for Ofoten er effektunderskudd på vinteren med lite produksjon som kan reguleres opp ved behov. Nettet drives i lange perioder med redusert forsyningssikkerhet. Energimessig er en omtrent i balanse gjennom året.

De to foreslåtte vindkraftområdene, Vannøya nordøst og Auvær utenfor Troms er aktuelle med tanke på forsyning til fremtidig petroleumsvirksomhet. Vannøya nordøst ligger gunstigst til av de to områdene for nett-tilknytning mot land.

I følge Troms Kraft planlegges det en forsterkning av krafttilførselen mellom Kvaløya transformatorstasjon og sentralnettpunkt i Balsfjord slik at den vil bli en enda viktigere transformatorstasjon i forsyningen av Tromsø by. Forsterkningen mot sentralnettet og med planene som Statnett har for oppgradering av sentralnettet mellom Ofoten og Hammerfest, vil muliggjøre ytterligere overføring av produsert kraft både fra land- og havbaserte kraftverk. Tromsø by representerer et viktig lastpunkt og ligger i rimelig nærhet av den produserte vindkraften. Samkjøringen mot vannkraft er god da det finnes magasin kraftverk i indre Troms som har god reguleringsevne. Det må her foretas vurdering om vannkraftverkene må ombygges og tilpasses ny driftssituasjon dersom det kommer store mengder ikke-regulerbar vindkraft inn i systemet.

Ved fremtidig vindkraftproduksjon i stor skala er det viktig å etablere industri i nærområdet som kan forbruke kraften som produseres slik at området ikke bare fremstår som nettoeksportør av kraft.

Fylkesrådets vurderinger:

Generelt:

Fylkesråd for kultur, helse og miljø mener direktoratgruppen generelt har gjort et grundig arbeid i utarbeidelse av rapporten og de viktigste kunnskapsmanglene på generell basis er godt presentert.

Fylkesråden ser at det i høringsbrevet er henvist til havenergiloven –som gjelder utenfor grunnlinjen, mens de foreslåtte utredningsområdene i Troms ligger innenfor (Vannøya nordøst) eller delvis innenfor (Auvær) grunnlinjen. Det kan synes uklart om en eventuell konsekvensutredning av områdene skal gjøres etter plan- og bygningsloven eller etter bestemmelsene i havenergiloven.

Havenergiloven gir rettigheter til erstatning for fiskerivirksomhet. Fylkesråden er bekymret for rettigheter for fiskerivirksomhet ved havenergivirksomhet innenfor grunnlinjen.

Fylkesråd for kultur, helse og miljø har ellers følgende kommentarer til utkastet til planprogram;

Fiskerivirksomhet

Både havvindutbygging ved Auvær og området nordøst for Vannøya vil komme i konflikt med spesielt fiskerivirksomheten. For bunnfaste vindturbiner har direktoratgruppen lagt til grunn områder ned til 70 meter, svært ofte ensbetydende med områder med godt fiske og i begge områdene i Troms pågår det en omfattende fiskerivirksomhet.

For fiskerivirksomheten vises til høringsuttalelse fra fiskarlaget nord og det støttes opp om følgende:

I en konsekvensutredning må man kartlegge fiskeriaktiviteten og vindmøllenes generelle påvirkninger på økosystemet i det området de plasseres. Spøringsdata for fiskeflåten gir ikke dekkende informasjon om fiskeriaktivitet i områdene da dette utstyret i all hovedsak er installert på de større fiskefartøylene som drifter lengre til havs. Det må derfor gjøres et grundig arbeid med kartlegging av fiskeriinteressene.

Kulturminner

I høringsutkast til forslag for utredningsområder for havvind presenteres kjente kunnskapsmangler, blant annet når det gjelder kulturminner. Under punkt 9.2 Kulturminner vektlegges manglende kunnskap for marine kulturminner. For omsøkte områder i Troms, gjelder dette også terrestriske kulturminner. Langs ytterkysten er det gjort svært få undersøkelser med tanke på kartlegging av kulturminner. Fylkesråd for kultur, helse og miljø anser også dette som et sentralt tema i det videre arbeidet, selv om ingen terrestriske kulturminner vil bli direkte berørt av utbygging. I følge kulturminneloven § 3 må ingen "(...) sette i verk tiltak som er egnet til å skade, ødelegge, grave ut, flytte, forandre, tildekke, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredete kulturminner (...)". Dette gjelder med andre ord også indirekte skadevirkninger for kulturminner og kulturmiljø, og betyr at tiltak i sjø som ikke fysisk berører kulturminner på land også skal være med i vurderingene. Konflikt med kulturminner og kulturmiljøer på land vil også aktualiseres ved ilandføring av kabler, landfester, lagringsplasser og midlertidige tiltak på land i forbindelse med anleggsperioden.

Under utkast til planprogram for strategisk konsekvensutredning punkt 10.3.4 Nærings- og samfunnsinteresser poengteres det at potensialet for konflikter med marine kulturminner skal beskrives. Med bakgrunn i det foreliggende kartmaterialet ser man at de utvalgte områdene i Troms også omfatter mindre landområder. Det bes om at også potensialet for konflikt med terrestriske kulturminner beskrives, ikke bare marine. Dette må også omfatte ei vurdering av indirekte konflikt med kulturminner, jf kulturminnelovens § 3 vedrørende utilbørlig skjemming av automatisk fredete kulturminner, med bakgrunn i definert influensområde.

Foruten kartlegging av marine kulturminner, bes om at også terrestriske kulturminner kartlegges i forbindelse med prosjektspesifikke konsekvensutredninger, ikke bare innenfor tiltaksområdet men også innenfor definert influensområde for dermed å kunne vurdere utilbørlig skjemming av legalfredete kulturminner.

Landskap; Den Europeiske Landskapskonvensjonen Norge har ratifisert (2004) omfatter også *havlandet*, med anbefalinger om verdivurdering og forvaltning av landskap som ressurs. Naturmangfoldloven (2009) omfatter også landskap som naturverdi, og krav om at landskapskvalitetene vurderes og hensyntas i planer om utbygging og forvaltning. Landskapsutredningen skal oppfylle forventningene som stilles i landskapskonvensjonen. Dette gjelder særlig krav om medvirkning (artikkel 5c), bevisstgjøring (artikkel 6a) og kunnskap (artikkel 6c og 6d).

For øvrig vises til høringsuttalelse fra Troms fylkeskommune, fylkesrådssak 76/09, om utkast til lov om fornybar energiproduksjon til havs.

Områdespesifikke vurderinger

Vannøya nordøst

I det foreslåtte området Vannøya nordøst foregår det fiskeriaktivitet hele året med hovedsakelig garn og line. De viktigste fiskeslagene er torsk, hyse, breiflabb, kveite og rognkjeks. I følge fiskarlaget nord vil *etablering av en vindpark vil også medføre store konsekvenser til hensyn til navigasjon og ankomst til fiskefelt og havner. Fiskefartøy andre fartøy risikerer og må gå store omveier og en vindmøllepark vil medføre store sikkerhetsmessige utfordringer ved blant annet ankomst til Burøysund grunnet sikkerhetssoner etc.*

Vannøya havkraftverk, hvor Troms Kraft har sendt inn melding med forslag til konsekvensutredning, er planlagt ca 20-25 km fra Fakken vindkraftverk som nå er under bygging. Havkraftverket er meldt av Troms Kraft i 3 områder med en mulig effektinstallasjon på ca 800 MW og energiproduksjon på ca 2,5 TWh.

Fra Troms Kraft opplyses om at *første byggetrinn kan tilknyttes transformatorstasjonen på Fakken. Kraftledningen som bygges til Fakken er dimensjonert med reserve for å kunne overføre framtidig kraftproduksjon, f. eks overføre kraft fra havkraftverket. Ledningen bygges for 132 KV og vil i første omgang drives med 66 KV og overføre produksjonen på ca 50 MW fra Fakken inn til Kvaløya trafostasjon. Den kan oppgraderes til å overføre ca 150 MW – dvs. en kapasitetsreserve på ca 100 MW. Ved større installert produksjon må ny kraftlinje bygges inn til Kvaløya transformatorstasjon.*

Innenfor foreslåtte områder nordøst for Vannøya ligger Grimsholmene og deler av Burøya. På disse øyene/holmene er det registrert flere legalfredete kulturminner. Potensialet for funn av ytterligere kulturminner i disse områdene vurderes som stort.

Auvær

I det foreslåtte området Auvær er det mer eller mindre fiskeriaktivitet hele året. Fiskarlaget nord opplyser om at *Det drives fiske med blant annet garn, line og snurrevad/ flyndretrål i dette område. Seilingsledene ved Lyngøy og Rognholmen vil være berørt av et vindkraftverk. Dette kan medføre betydeligere lengre vei til fiskefeltene. Området er også gytetfelt for flere fiskeslag.*

For øvrig er Auvær også et vernet område med ferdselsrestriksjoner deler av året på grunn av hekkekolonier for storskarv.

Et havkraftverk ved Auvær vil også tilknyttes Kvaløya transformatorstasjon. *Her må en bygge ny kraftledning/kabel mellom trafostasjonen og havkraftverket og en må regne med større kostnader for slik tilknytning* i følge Troms Kraft.

Fra Auvær naturreservat har man muntlige opplysninger om bruk av holmer som nødhavner og nødly hvor det har stått gammer der fiskerne har kunne søke ly. Det er ikke usannsynlig at denne bruken går tilbake til førhistorisk tid. Disse lokalitetene er ikke oppsøkt, kartfestet eller vurdert, og fylkesråden kan derfor ikke utelukke direkte konflikt med kulturminner som kan være legalfredete, jf kulturminnelovens § 4.

Forslag til vedtak:

Fylkesrådet i Troms har behandlet ”Høring forslag til utredningsområder for havvind” og har følgende tilrådinger:

- Fylkesråden ber avklaring på om eventuell konsekvensutredning av områdene skal gjøres etter plan- og bygningsloven eller etter bestemmelsene i havenergilovent.
- Det må gjøres et grundig arbeid med kartlegging av fiskeriinteressene. Springsdata for fiskeflåten gir ikke dekkende informasjon om fiskeriaktivitet i områdene da dette utstyret i all hovedsak er installert på de større fiskefartøyene som drifter lengre til havs. Herunder må eventuelle erstatningsrettigheter for fiskerivirksomheten innenfor grunnlinjen avklares.
- Havenergilovent gir rettigheter til erstatning for fiskerivirksomhet. Fylkesråden krever at det tas høyde for samme rettigheter for fiskerivirksomhet ved havenergivirksomhet innenfor grunnlinjen som utenfor grunnlinjen, der havenergilovent gjelder.
- Prioritering av områder:
Fylkesrådet foreslår at man fra Troms prioriterer konsekvensutredning for Vannøya nordøst med de forbehold som er nevnt, mens man avventer med Auværområdet både på grunn av at området er vernet og at utfordringer knyttet til nettilkoblinger er større enn for områdene nordøst for Vannøya.
- Lovpålagte undersøkelser
I tråd med tidligere uttalelser fra Riksantikvaren vedrørende konsesjonsbehandlinger presiseres det at den lovpålagte undersøkelsesplikten, jf kulturminnelovens § 9, skal gjennomføres i utredningsperioden, før konsesjonsvedtak fattes. Dette gjelder også kulturminner på land innenfor influensområdene i hvert prosjekt. Vurderingene skal i tillegg forankres i Den Europeiske Landskapskonvensjonen og Naturmangfoldslovent.

Tromsø, 28.01.11

Mariam Rapp
Fylkesråd for kultur, miljø og helse

Trykte vedlegg:

Kart over områdene Auvær og Vannøya nordøst.
Kap 9 og 10 fra Havvind – forslag til utredningsområder

Utrykte vedlegg:

Rapport fra direktoratsgruppe for vurdering av egnede havvind arealer: www.regjeringen.no

Underlagsmateriale til rapporten: www.havvind.no

Kart over vernet sone ved Auvær:

<http://fylkesmannen.no/hoved.aspx?m=3841&amid=1288217>